

פרשת חיי שרה תשפ"ג

Dedicated by Shlomo and Elana Simkin in memory of Lorraine Rosen, Libba Chana bat Rivka and Chaim, the beloved grandmother of our daughter-in-law, Shanee Rosen

בראשית פרק יח

(יג) ויאמר יקנוק אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי: (יד) היפלא מיקנוק דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן: (טו) ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקתי: (טז) ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם:

רש"י

(יג) **האף אמנם** - הגם אמת אלד: **ואני זקנתי** - שינה הכתוב מפני השלום, שהרי היא אמרה ואדוני זקן: (יד) **היפלא** - כתרגומו היתכסי, וכי שום דבר מופלא ומופרד ומכוסה ממני מלעשות כרצוני: **למועד** - לאותו מועד המיוחד שקבעתי לך אתמול למועד הזה בשנה האחרת: (טו) **כי יראה וגוי כי צחקת** - הראשון משמש לשון דהא שנותן טעם לדבר ותכחש שרה לפי שיראה, והשני משמש בלשון אלא, ויאמר לא כדבריך הוא אלא צחקת, שאמרו רבותינו כי משמש בארבע לשונות אי, דימא, אלא, דהא: (טז) **וישקפו על פני סדום** - כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקיפה ממעון קדשך (דברים כו טו), שגדול כח מתנות עניים שהופך מדת רוגז לרחמים: **לשלחם** - כלומר אורחים הם:

בראשית פרק כא

(א) ויקנוק פקד את שרה כאשר אמר ויעש יקנוק לשרה כאשר דבר: (ב) ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר אתו אלהים: (ג) ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק: (ד) וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אתו אלהים: (ה) ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו: (ו) ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי: (ז) ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקני: (ח) ויגדל היילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק: (ט) ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק:

רש"י

(א) **וה' פקד את שרה וגוי** - סמך פרשה זו לכאן ללמדך שכל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה, שנאמר (לעיל כ יז) ויתפלל וגוי וסמך ליה וה' פקד את שרה שפקד כבר קודם שרפא את אבימלך: **פקד את שרה כאשר אמר** - בהריון: **כאשר דבר** - בלידה. והיכן היא אמירה והיכן הוא דבור, אמירה (לעיל יז יט) ויאמר אלהים אבל שרה אשתך וגוי, דבור (שם טו א) היה דבר ה' אל אברם, בברית בין הבתרים, ושם נאמר (שם ד) לא יירשך זה וגוי, והביא היורש משרה: **ויעש ה' לשרה כאשר דבר** - לאברהם: (ב) **למועד אשר דבר אתו** - דמליל יתיה. את המועד אשר דבר וקבע כאשר לו (לעיל יח יד) למועד אשוב אליך, שרט לו - **לזקניו** - שהיה זיו איקונין שלו דומה לו: (ו) **יצחק לי** - ישמח עלי. ומדרש אגדה הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה חולים נתרפאו בו ביום, הרבה תפלות נענו עמה, ורב שחוק היה בעולם: (ז) **מי מלל לאברהם** - לשון שבח וחשיבות, ראו מי הוא ומה הוא, שומר הבטחתו, הקדוש ברוך הוא מבטיח ועושה: **מלל** - שינה הכתוב ולא אמר דבר, גימטריה שלו מאה, כלומר לסוף מאה לאברהם: **היניקה בנים שרה** - ומהו בנים לשון רבים, ביום המשתה הביאו השרות את בניהן עמהן והיניקה אותם שהיו אומרות לא ילדה שרה אלא אסופי הביאה מן השוק: (ח) **ויגמל** - לסוף עשרים וארבע חדש: **משתה גדול** - שהיו שם גדולי הדור, שם ועבר ואבימלך: (ט) **מצחק** - לשון עבודה זרה, כמו שנאמר (שמות לב ו) ויקומו לצחק. דבר אחר לשון גילוי עריות, כמה דתימא (להלן לט יז) לצחק בי. דבר אחר לשון רציחה כמו (ש"ב ב יד) יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו וגוי:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

בראשית פרק כג – קבורת שרה

(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה: (ב) ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה: (ג) ויקם אברהם מעל פני מותו וידבר אל בני חת לאמר: (ד) גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני: (ה) ויענו בני חת את אברהם לאמר לו: (ו) שמענו אנכי נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך: (ז) ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת: (ח) וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר: (ט) ויתנו לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא ויתנה לי בתוככם לאחזת קבר: (י) ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר: (יא) לא אנכי שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתך: (יב) וישתחו אברהם לפני עם הארץ: (יג) וידבר אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אף אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה: (יד) ויען עפרון את אברהם לאמר לו: (טו) אנכי שמעני ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא ואת מתך קבר: (טז) וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר: (יז) ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבלו סביב: (יח) לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו: (יט) ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען: (כ) ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחזת קבר מאת בני חת:

רש"י
 (א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי: **שני חיי שרה** - כלן שוין לטובה:
 (ב) **בקרית ארבע** - על שם ארבע ענקים שהיו שם אחימן ששי ותלמי ואביהם. דבר אחר על שם ארבעה זוגות שנקברו שם איש ואשתו אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה: **ויבא אברהם** - מבאר שבע: **לספוד לשרה ולבכתה** - ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרוחה נשמתה ממנה ומתה: (ד) **גר ותושב אנכי עמכם** - גר מארץ אחרת ונתישבתי עמכם. ומדרש אגדה אם תרצו הריני גר, ואם לאו אהיה תושב ואטלנה מן הדין שאמר לי הקדוש ברוך הוא (לעיל יב ז) לזרעך אתן את הארץ הזאת: **אחזת קבר** - אחוזת קרקע לבית הקברות: (ו) **לא יכלה** - לא ימנע, כמו (תהלים מ יב) לא תכלא רחמך, וכמו (לעיל ח ב) ויכלא הגשם: (ח) **נפשכם** - רצונכם: **ופגעו לי** - לשון בקשה, כמו (רות א טז) אל תפגעו בי: (ט) **המכפלה** - בית ועליה על גביו. דבר אחר שכפולה בזוגות: **בכסף מלא** - אשלם כל שווייה, וכן דוד אמר לארונה (דברי הימים א' כא כד) בכסף מלא:
 (י) **ועפרון ישב** - כתיב חסר, אותו היום מנוהו שוטר עליהם, מפני חשיבותו של אברהם שהיה צריך לו עלה לגדולה:
לכל באי שער עירו - שכולן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה: (יא) **לא אנכי** - לא תקנה אותה בדמים: **נתתי לך** - הרי הוא כמו שנתתיה לך: (יג) **אך אם אתה לו שמעני** - אתה אומר לי לשמוע לך וליקח בחנם, אני אי אפשי בכך, אך אם אתה לו שמעני הלואי ותשמעני: **נתתי** - דונא"י בלע"ז [נתתני] מוכן הוא אצלי והלואי נתתי לך כבר: (טו) **ביני ובינך** - בין שני אוהבים כמונו מה היא חשובה לכולם, אלא הנח את המכר ואת מתך קבור: (טז) **וישקל אברהם לעפרון** - חסר וי"ו, לפי שאמר הרבה ואפילו מעט לא עשה, שנטל ממנו שקלים גדולים שהן קנטרין, שנאמר (פסוק טז) עובר לסוחר, שמתקבלים בשקל בכל מקום ויש מקום ששקליהן גדולים שהן קנטרין, צינטינייר"ש [מטבעות של מאה] בלע"ז: (יז) **ויקם שדה עפרון** - תקומה היתה לה שיצאה מיד הדיוט ליד מלך. ופשוטו של מקרא ויקם השדה והמערה אשר בו וכל העץ לאברהם למקנה וגו': (יח) **בכל באי שער עירו** - בקרב כולם ובמעמד כולם הקנהו לו:

בראשית פרק כד – שידוך ליצחק